

Závěry Rady o prioritách Evropské unie pro třetí zasedání Environmentálního shromáždění OSN

Rada přijala závěry o prioritách Evropské unie pro třetí zasedání Environmentálního shromáždění OSN (UNEA-3) (Nairobi, 4. až 6. prosince 2017):

„PŘIPOMÍNÁJÍC, že Environmentální shromáždění OSN (dále jen „shromáždění UNEA“) Programu OSN pro životní prostředí je nejvyšším světovým rozhodovacím orgánem v oblasti životního prostředí;

PŘIPOMÍNÁJÍC, že Program OSN pro životní prostředí je předním světovým orgánem pro oblast životního prostředí, který stanoví celosvětovou environmentální agendu, prosazuje soudržné uplatňování environmentálního rozměru udržitelného rozvoje v rámci systému Organizace spojených národů (OSN) a slouží jako směrodatný subjekt zasazující se o ochranu globálního životního prostředí;

ZNOVU POTVRZUJÍC odhodlání Evropské unie (EU) a jejích členských států integrovaným způsobem provádět Agendu pro udržitelný rozvoj 2030 a její cíle udržitelného rozvoje, akční program z Addis Abeby týkající se financování rozvoje, Pařížskou dohodu o změně klimatu, Úmluvu OSN o biologické rozmanitosti, dohody o chemických látkách a o odpadech a další environmentální dohody; a KONSTATUJÍC, že tyto mnohostranné závazky poukazují na nezbytnou potřebu a schopnost všech členských států OSN spolupracovat v rámci partnerství při řešení globálních otázek;

PŘIPOMÍNÁJÍC závěry Rady ze dne 20. června 2017 s názvem Udržitelná budoucnost Evropy: Reakce EU na Agendu pro udržitelný rozvoj 2030 ^[1] jako důležitý krok k tomu, aby byly cíle udržitelného rozvoje dosaženy vyváženým a integrovaným způsobem;

ZDŮRAŽŇUJÍC odhodlání EU a jejích členských států aktivně spolupracovat s dalšími členskými státy OSN, soukromým sektorem, akademickou obcí a občanskou společností v rámci úsilí o předávání znalostí a prosazování kroků zaměřených na řešení, které povedou k vybudování oběhového hospodářství a udržitelného růstu podporujícího začlenění;

UZNÁVAJÍC, že znečištění je naléhavým celosvětovým problémem, který má často přeshraniční dopad a vědecky prokázané důsledky daleko přesahující oblast životního prostředí, a to i s ohledem na lidské zdraví a kvalitu života, a zejména na ohrožené skupiny;

ZDŮRAŽŇUJÍC, že podle odhadů na celém světě každý rok předčasně zemře 6,5 milionů lidí v důsledku toho, že jsou vystaveni znečištění venkovního a vnitřního ovzduší ^[2]; 58 % případů průjmových onemocnění je způsobeno znečištěním vody a nedostatečným přístupem k čisté vodě a hygienickým zařízením ^[3]; 2 miliardy lidí na celém světě nemají přístup k odvozu pevného odpadu ^[4]; má se za to, že v roce 2010 se do oceánů dostalo 4,8–12,7 milionu metrických tun plastového odpadu ^[5] a 557 živočišných druhů v rámci všech skupin volně žijících živočichů trpí tím, že se jedinci zaplétají do sítí nebo požijí plastový odpad v moři ^[6]; a že náklady spojené se znečištěním chemickými látkami (těkavé organické sloučeniny, olovo, rtuť) dosahují částky 480 miliard USD ^[7];

PODTRHUJÍC, že při řešení problematiky znečištění má prvořadý význam prevence a včasná opatření; PŘIPOMÍNÁJÍC v této souvislosti zásadu předběžné opatrnosti a zásadu „znečišťovatel platí“ a ZNOVU POTVRZUJÍC nezbytnost jejich účinného uplatňování;

ZDŮRAŽŇUJÍC, že problematiku znečištění je zapotřebí účinně řešit na celosvětové, regionální, vnitrostátní i místní úrovni, POUKAZUJÍC v této souvislosti na nezbytnost řádné správy věcí veřejných a ZAUJÍMAJÍC soudržný a integrovaný přístup;

RADA EVROPSKÉ UNIE

1. VÍTÁ nadcházející třetí zasedání shromáždění UNEA, jehož ústředním tématem je „úsilí o planetu bez znečištění“ a které má za cíl předložit ambiciózní a účinná opatření založená na spolupráci a zaměřená na prevenci a omezování znečištění, a OCEŇUJE činnost, kterou vyvíjí Program OSN pro životní prostředí s cílem poskytovat vědecké informace o otázkách souvisejících se znečištěním a prosazovat soudržnost politik, a to zejména důležité výstupy ze zprávy výkonného ředitele Programu OSN pro životní prostředí, jež se týká tématu třetího zasedání shromáždění UNEA;

2. ZDŮRAZŇUJE, že je mimořádně důležité přijmout koordinovaná a ambiciózní opatření a zajistit rozsáhlou mezinárodní mobilizaci úsilí, jež budou zaměřeny na řešení problému znečištění, a zohledňovat při tom souvislosti s problematikou změny klimatu, úbytku biologické rozmanitosti a dezertifikace s cílem předcházet nepříznivým dopadům na lidské zdraví a kvalitu života, ekosystémy a žijící biologické druhy a podstatně tyto dopady omezovat, neboť znečištění má následně negativní vliv na zabezpečení dodávek vody a potravin, hospodářský rozvoj i na sociální spravedlnost, včetně rovnosti v oblasti zdraví;

3. ZNOVU POTVRZUJE, že existují pevné vzájemné vazby mezi životním prostředím a zdravím a že je důležité se oběma těmito oblastmi zabývat společně; VYZÝVÁ třetí zasedání shromáždění UNEA, aby rozhodlo o konkrétních krocích a opatřeních s cílem řešit konkrétní otázky, které mají nepříznivé dopady na zdraví a životní prostředí, jako jsou těžké kovy, antimikrobiální rezistence, endokrinní disruptory a stále intenzivnější používání nebezpečných pesticidů a hnojiv; UZNÁVÁ, že úbytek biologické rozmanitosti zásadním způsobem znásobuje zdravotní rizika, a to rovněž tím, že dále zhoršuje environmentální problémy; a VYZDVIHUJE přínosy pro zdraví a kvalitu života, které z ochrany biologické rozmanitosti a obnovy poškozených ekosystémů vyplývají;

4. ZDŮRAZŇUJE, že je zapotřebí, aby všechny členské státy OSN monitorovaly stav kvality ovzduší a jeho trendy, stanovily ambiciózní cíle v oblasti kvality ovzduší a zavedly politiky a opatření pro relevantní odvětví; VYZÝVÁ všechny členské státy Evropské hospodářské komise OSN (UNECE), aby se připojily k Úmluvě o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států a k jejím revidovaným protokolům a v plném rozsahu je prováděly a aby podporovaly spolupráci této úmluvy s obdobnými regionálními fóry na celém světě; PODTRHUJE, že je důležité maximalizovat synergie mezi politikami v oblasti kvality ovzduší a politikami v oblasti zmírňování změny klimatu, nakládání s chemickými látkami a odpady, biologické rozmanitosti, zdraví, dopravy, energetiky a zemědělství; A ZDŮRAZŇUJE, že k řešení problematiky znečištění ovzduší výrazně přispívá provádění Pařížské dohody o změně klimatu;

5. PODTRHUJE, že je důležité zajistit dobrou kvalitu povrchových a podzemních vod a že je zapotřebí provádět opatření s cílem zlepšit pravidelné monitorování a posuzování kvality vody a v co největší míře předcházet znečištění vody a omezovat je prostřednictvím účinných opatření u zdroje a urychlením úsilí o snížení podílu odpadních vod, které jsou do životního prostředí vypouštěny bez jakéhokoli vyčištění nebo vyčištěné nedostatečně; ZDŮRAZŇUJE, že obzvlášť důležitá je mezinárodní spolupráce v oblasti vod, a VYBÍZÍ členské státy OSN, aby se připojily k Úmluvě UNECE o vodách ^[8], jejím relevantním protokolům a Úmluvě OSN o vodních tocích ^[9];

6. ZNOVU POTVRZUJE odhodlání EU a jejích členských států naplňovat prohlášení s názvem „Naše oceány, naše budoucnost: výzva k přijetí opatření“, jež bylo přijato na konferenci OSN o oceánech ^[10], a VÍTÁ dobrovolné závazky k řešení problému znečištění moří, jež byly na této konferenci přijaty; ZDŮRAZŇUJE, že je naléhavě zapotřebí řešit problém znečištění moří ve všech formách, a to zejména znečištění způsobeného činností prováděnými na pevnině v souladu s přístupem komplexně se zabývajícím problematikou znečištění vod „od pramene až po moře“, včetně znečištění živinami, nevyčištěných odpadních vod a nebezpečných látek, jakož i odpadu v mořích, se specifickým zaměřením na plasty a mikroplasty, a rovněž znečištění hlukem a acidifikace oceánů; a VYZÝVÁ členské státy OSN, aby vypracovaly a přijaly opatření a pobídky, včetně právních předpisů, s cílem postupně ukončit používání mikroplastů z identifikovaných klíčových zdrojů, omezit výrobu plastů a podporovat jejich udržitelné používání a sdílení osvědčených postupů na celosvětové úrovni;

7. ZDŮRAZŇUJE, že je zapotřebí, aby členské státy OSN a relevantní organizace OSN řešily problém znečištění a kontaminace půdy, a to jak z difúzních, tak z bodových zdrojů, a jejich dalekosáhlé důsledky, jako je sekundární znečištění ovzduší, dopad na lidské zdraví, zemědělství a potravinové zabezpečení, biologickou rozmanitost a ekosystémy, jakož i znečištění dusíkatými látkami; JE SI VĚDOMA, že existuje velká mezera ve znalostech, pokud jde o rozsah znečištění půdy a jeho dopad na životní prostředí a zdraví; A VYZÝVÁ třetí zasedání shromáždění UNEA, aby se tímto problémem zabývalo;

8. ZDŮRAZŇUJE, že řádné nakládání s chemickými látkami a odpady v rámci celého jejich životního cyklu hraje důležitou úlohu při zajišťování blahobytu společnosti, plnění relevantních cílů Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a při přechodu na oběhové hospodářství, a současně má na paměti, že zvyšující se celosvětová výroba a používání chemických látek a obchodování s nimi kladou stále větší zátěž na všechny země, a to zejména na země rozvojové; POUKAZUJE rovněž na úlohu, kterou by při řešení těchto problémů mohla hrát udržitelná chemie a další přístupy a řešení, jako například bezpečné nechemické alternativy, jak je uvedeno v rezoluci shromáždění UNEA 2/7 ^[11]; VYZÝVÁ členské státy OSN, aby prohlubovaly znalosti o nebezpečných látkách a zintenzivnily výměnu informací o chemických látkách ve výrobcích a aby nahradily nebezpečné chemické látky bezpečnějšími alternativami; VÍTÁ skutečnost, že vstoupila v platnost Minamatská úmluva; a VYZÝVÁ všechny členské státy OSN, aby tuto úmluvu ratifikovaly a usilovaly o její účinné uplatňování;

9. ZDŮRAŽŇUJE, že je zapotřebí zapojovat obce do programů zaměřených na prevenci a omezování znečištění ve městech a napomáhat při navazování partnerství za účelem propagace osvědčených postupů, technologických inovací a řádné správy věcí veřejných, přičemž je třeba podtrhnout relevantnost tohoto úsilí pro plnění cíle udržitelného rozvoje č. 11 stanoveného v Agendě pro udržitelný rozvoj 2030; a VYZÝVÁ K provádění nové městské agendy, která se zabývá mimo jiné znečištěním ovzduší, vody, moří a půdy a znečištěním hlukem, jakož i nezbytností udržitelného nakládání s pevnými odpady a udržitelného využívání půdy;
10. ZDŮRAŽŇUJE, že v zájmu dosažení konkrétních výsledků, pokud jde o celosvětovou prevenci a omezování znečištění, musíme provést zásadní změny ve způsobu, jakým naše společnost produkuje a spotřebovává zboží a služby, včetně propagace udržitelných životních stylů, udržitelného financování a oběhového hospodářství prostřednictvím ekologických inovací, sdílení informací o udržitelnosti produktů, uplatňování zásady „omezovat – opětovně využívat – recyklovat“, přístupů založených na ekosystémech, integrovaných přístupů založených na životním cyklu a rozvoje nových technologií a podnikatelských modelů zaměřených na dosažení nízkouhlíkového hospodářství účinně využívajícího zdroje, a musíme rovněž spolupracovat se zainteresovanými subjekty při výměně osvědčených postupů a odborných znalostí; NALÉHAVĚ VYZÝVÁ třetí zasedání shromáždění UNEA, aby tyto přístupy prosazovalo; a VÍTÁ záměr Mezinárodního panelu pro zdroje vystoupit na třetím zasedání shromáždění UNEA s příspěvkem týkajícím se posouzení celosvětového využívání zdrojů a vazby mezi účinným využíváním zdrojů a omezováním znečištění;
11. SE ZÁJMEM OČEKÁVÁ, že třetí zasedání shromáždění UNEA přijme ambiciózní a koncizní prohlášení ministrů zaměřené na konkrétní opatření, v němž bude vyjádřeno politické odhodlání všech členských států OSN účinně bojovat proti znečišťování, včetně znečišťování ovzduší přecházejícímu hranice států;
12. ZDŮRAŽŇUJE, že je nezbytné dále posilovat a zlepšovat mezinárodní a regionální spolupráci s cílem úspěšně řešit problém znečištění integrovaným způsobem, podporovat vzájemnou provázanost a usilovat o další synergie prostřednictvím relevantních orgánů OSN, mnohostranných environmentálních dohod a mezinárodních iniciativ; a VYZÝVÁ třetí zasedání shromáždění UNEA, aby Programu OSN pro životní prostředí udělilo mandát k vytvoření akčního programu pro prevenci a omezování znečištění, přičemž by se mělo ve vhodných případech vycházet ze stávajících mechanismů;
13. VÍTÁ iniciativu Programu OSN pro životní prostředí, na jejímž základě by v rámci třetího zasedání shromáždění UNEA měla být zveřejněna výzva k učinění smysluplných dobrovolných příslibů a závazků s cílem podniknout příslušná opatření k prevenci a omezování znečištění, neboť tyto závazky budou představovat zásadní součást výsledků tohoto zasedání a posílí jeho povahu zaměřenou na konkrétní opatření; VÍTÁ přísliby a závazky, které již byly přijaty; a VYZÝVÁ všechny členské státy OSN, relevantní orgány OSN, občanskou společnost, akademickou obec a soukromý sektor, aby prokázaly své celosvětové ambice a činnost zaměřenou na řešení příslušných problémů;
14. VYZÝVÁ EU a její členské státy, že před konáním třetího zasedání shromáždění UNEA předložily konkrétní opatření proti znečišťování, tak aby v rámci tohoto zasedání bylo možno zaregistrovat příslušné dobrovolné závazky;
15. PODTRHUJE, že vzdělávání, celoživotní učení a zvyšování povědomí veřejnosti o environmentálních problémech jsou důležité k tomu, aby byla zdůrazněna osobní odpovědnost za prevenci a omezování znečištění prostřednictvím udržitelnějších životních stylů a vzorců spotřeby; VYZÝVÁ v této souvislosti Program OSN pro životní prostředí, aby poskytl pokyny ohledně informací o udržitelnosti výrobků; a KLADE DŮRAZ na to, že výsledky třetího zasedání shromáždění UNEA je třeba přitažlivým a přístupným způsobem zprostředkovat širší veřejnosti, tak aby každý jednotlivec chápal, jak jsou prevence a omezování znečištění důležité a jaký přínos budou mít pro jeho zdraví, kvalitu života a životní prostředí, čímž se naplní úloha Programu OSN pro životní prostředí a shromáždění UNEA spočívající v dosažení výrazné pozitivní změny pro planetu a pro každodenní život lidí;
16. VÍTÁ skutečnost, že Valné shromáždění OSN zaslalo předsedovi Environmentálního shromáždění OSN stálé pozvání k účasti na zasedání politického fóra na vysoké úrovni pro udržitelný rozvoj; POUKAZUJE na přínos shromáždění UNEA, který spočívá v poskytování politických vodítek a vymezení politických reakcí za účelem řešení nově se objevujících a přetrvávajících environmentálních problémů při plnění cílů udržitelného rozvoje; ZDŮRAŽŇUJE, že prevence a omezování znečištění jsou nezbytné pro naplňování Agendy pro udržitelný rozvoj 2030; a VYZÝVÁ třetí zasedání shromáždění UNEA, aby vyslalo jasné politické signály pro podrobný přezkum cílů udržitelného rozvoje č. 6, 7, 11, 12 a 15 na zasedání politického fóra na vysoké úrovni pro udržitelný rozvoj v roce 2018.“

[1] Dokument 10370/17.

[2] Zpráva s názvem Towards a Pollution-Free Planet (2017), str. III.

[3] Zpráva s názvem Towards a Pollution-Free Planet (2017), str. III.

[4] Zpráva s názvem Towards a Pollution-Free Planet (2017), str. III.

- [5] J. R. Jambeck et al., *Plastic waste inputs from land into the ocean* (Science, 13. února 2015).
- [6] Kühn, S., et al., Deleterious Effects of Litter on Marine Life, v Bergmann, M. et al., *Marine Anthropogenic Litter* (Springer, 2015).
- [7] Zpráva s názvem *Towards a Pollution-Free Planet* (2017), str. II.
- [8] Úmluva o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer, Helsinky 1992.
- [9] Úmluva o právu využívání mezinárodních vodních toků pro neplavební účely, New York 1997.
- [10] Potvrzeno rezolucí Valného shromáždění OSN 71/312 ze dne 6. července 2017.
- [11] Rezoluce shromáždění UNEA 2/7 s názvem „Řádné nakládání s chemickými látkami a odpady“.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press